

Naslov: **Htjele smo unajmiti stan, a rekli su nam: LEZBIJKE ne primamo**
Datum, stranica, autor: 15.10.2012., 1, Barbara Matej i
Izvor, država: **Jutarnji list** ve ernje izdanje, Hrvatska
Kategorija: **LGBT**
Površina: 798,89 cm2

SKANDAL
'Nisu nam
htjeli iznajmiti
stan jer smo
lezbijke'
→STR. 14

Prva tužba u Hrvatskoj zbog spolne diskriminacije prilikom najma stana

Htjele smo unajmiti stan, a rekli su nam: **LEZBIJKE** ne primamo

Nataša i Sandra tražit će utvrđivanje diskriminacije i tražiti nadoknadu štete

PIŠE BARBARA MATEJČIĆ

Nataša (22) i Sandra (23) četiri su mjeseca u vezi i odlučile su živjeti zajedno. Pretražujući oglase, našle su preko internetskog portala jednosobni stan po povoljnoj cijeni od 1200 kuna u blizini udruge za ljudska prava na Trešnjevci u kojoj Nataša radi.

U petak, 5. listopada, otišle su ga pogledati. S iznajmlivačem, mladim muškarcem, razmijenile su informacije o režijama, plaćanju i prijavi (rekao je da ih neće prijaviti jer se radi o malom iznosu) te su se dogovorile da će mu javiti što su odlučile. Kada ga je nakon nekoliko dana Nataša nazvala kako bi mu rekla da su se odlučile za stan, uputio ih je na svojoj majku koja je Nataša, nakon pitanja o godinama i zaposlenju, rekla: - Gospodična, jel' vas mogu pitati nešto osobno?

Nataša je pristala. I onda je uslijedio kratak razgovor.

- Vi i ona djevojka koja je s vama došla pogledati stan, jeste li lezbijki par?

- Ne vidim kakve veze to ima s unajmljivanjem stana?

- Možete li odgovoriti na pitanje?

- Jesmo.

- Aha.

Tražim mimog studenta

Nakon podulje šutnje rekla je Nataša da je nazove kasnije jer "mora razmisliti o sve-mu". Nataša je poslije nazvala, okružena kolegicama s posla, i gospođa joj je rekla da je odlučila stan iznajmiti "dobrom, mimom studentu

koji vikendom putuje doma". Nataša ju je pitala je li to jedini razlog zbog kojega im ne želi iznajmiti stan, na što je odgovorila "Uglavnom" i dodala da su oni "liberalna, demokratska, ljevičarska obitelj, ali ništa od stana". Natašina je kolegica za isti oglas zvala nekoliko sati kasnije i stan je bio slobodan, u što smo se i sami uvjerali kada smo nazvali u petak, 12. listopada. Muškarcu koji se javio rekli smo da bismo živjeli s partnericom, na što je napola upitno, a napola usklično ponovio: "Partnericom?!" i uputio nas na mamu. Gospođa nam je rekla da traže jednu žensku osobu.

Promjena svijesti

Izbacivanje iz unajmljenih stanova, odbijanje najma i razne druge neugodnosti često se događaju LGBT osobama koje su podstanari u Hrvatskoj, no rijetki odlučne nešto poduzeti. No, Nataša i Sandra odlučile su podignuti tužbu zbog diskriminacije i obratile su se udruženju Zagreb Pride. Glavna im je motivacija za tužbu da osvijeste unajmljivače da imaju prava, kao i da iznajmljivači shvate da ne mogu tako diskriminirati potencijalne podstanare, kaže zagrebačka studentica prava Sandra.

- Sveke se godine u vrijeme Povorke ponosa razviju rasprave u kojima nam se spočitava da nemamo zbog čega izlaziti na ulice kada imamo sva prava. Ovo je tipičan primjer kako se naša prava svakodneвно krše - kaže Sandra.

Njihova imena su izmijenjena jer su odlučile da

neće ći u javnost s imenom i prezimenom kako ne bi eventualno postale mete nasilnika.

Da iskustvo slično njihovu nije rijetkost, potvrdilo nam je i nekoliko osoba iz različitih dijelova Hrvatske koje su rekly da su ih iznajmljivači odbili kada su shvatili da namjeravaju s istospolnim partnerom dijeliti bračni krevet ili kada su samo pretpostavili da su gej. Zbog toga mnogi skrivaju da su par.

- Zagreb Pride je dosad dobio četiri pritužbe osoba koje su bile diskriminirane kao podstanari, no ovo je prvi put da je netko spreman ći na sud - ističe Marko Jurčić iz Zagreb Pridea, koji će djevojkama angažirati odvjetnika.

Teška sudska bitka

Nataša i Sandra tražit će utvrđivanje diskriminatorskog postupanja i naknadne štete. S obzirom na to da je iznajmljivanje stana tržišna usluga, radi se o izravnoj diskriminaciji, i to u ovom slučaju na temelju seksualne orijentacije.

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Višnja Ljubičić objašnjava da najmodavci čije su odluke o iznajmljivanju stana uvjetovane činjenicom da su mogući najmoprimci homoseksualne orijentacije (ili određenog spola ili neke etničke skupine) krše jamstvo zabrane diskriminacije u pristupu tržišnim uslugama. Pravobraniteljica navodi da bi u sudskom sporu najmodavci bilo "izuzetno teško dokazati kako stan nije iznajmljivao djevojkama iz razloga koji ni na koji način nije vezan uz njihovu spolnu orijentaciju" s obzirom na to da je negativnu odluku donijela nakon što je doznala da su u vezi te zato što je stan još uvijek prazan, iako je najmljivati biraju kome će iznajmiti stan zbog predrasuda. ●

Prava vlasnika želi profit i mora poštovati zakone tržišta

Je li stan privatno vlasništvo u ovakvim slučajevima nije bitno

- Stanarska su prava, uz izbacivanje iz kafića, najgroženija LGBT osobama u Zagrebu. No, dok su mnogi svjesni svojih prava kada je riječ o kaznenim djelima, u području javnih usluga još uvijek nisu - kaže Marko Jurčić.

To je potvrđeno i praksi Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, kojemu se građani ne obraćaju zbog diskriminacije pri pristupu tržišnim uslugama.

- Netko bi mogao prigovoriti kako se radi o privatnom vlasništvu najmodavke te da je

njeno ustavno pravo da njime raspolaže kako hoće. No, pitanje privatnog vlasništva za ovakve je slučajeve potpuno irelevantno jer je odlučila koristiti tržište usluga kako bi od svoje imovine ostvarila profit. A tržište usluga je 'javno dobro' - objašnjava pravobraniteljica. Kad je riječ o pitanjima koja zadiru u privatnost, a iznajmljivači ih znaju postavljati - primjerice, jeste li u vezi ili braku - pravobraniteljica kaže da to zakonima nije izravno regulirano, ali bi se pružatelj usluga koji postavljaju takva pitanja doveli

u veoma nepovoljnu poziciju u mogućim antidiskriminacijskim sudskim postupcima. Iako to sugerira da se radi o diskriminaciji, pravobraniteljica kaže da se to ne može automatski zaključiti, nego svaki takav slučaj treba pojedinačno razmatrati. Tako, na primjer, ako žena koja je bila silovana zbog straha od muškaraca želi iznajmiti stan samo ženama, teško bi se utvrdila diskriminacija temeljem spola. No, veća je vjerojatnost da iznajmljivači biraju kome će iznajmiti stan zbog predrasuda. ●